

naciya, klass. dvusmyslennye identichnosti. Moscow - 2003. – p. 160-181. (in Russian).

2. Glazunov V. Demokraticheskie i oligarxicheskie tendencii v usloviyax sovremennogo politicheskogo rynka [Democratic and oligarchic tendencies in the conditions of the modern political market]. Kulturologichnij visnik : naukovо-teoretichnij shhorichnik nizhnoi naddnipyanshyni. – Zaporizhzhya - 2006. – vip. 18. – P. 87-93. (in Russian).

3. Denkov D. Ahmetov i ko ne pidtrimali zaxidnij miljoneriv [Akhmetov and Ko did not support Western millionaires]. Ekonomichna Pravda Article. Retrieved from URL (in Ukrainian).

4. Zakon ukraїni «Pro derzhavnij byudzhzet ukraїni na 2017 rik» [The Law of Ukraine "On the State Budget of Ukraine for 2017"] № 5000 vid 21.12.1016 r. – Kyiv : Didomosti verkhovnoi radi (vvr), 2017, № 3, st. 31.

5. Piketti T., Kapital v XXI veke [Capital in the 21st Century.], – 2015. - 592 p.

6. Rejting forbes: 100 najbagatshix-2016 [Forbes Rating: 100 Richest-2016]. Forbes ukraїna. Retrieved from URL (in Ukrainian).

7. Sabanadze Yu., Grupi interesiv u perexidnix suspilstvax [Groups of interests in transitional societies]. Kyiv – 2009. - 208 p.

8. Teleshun S., S. Teleshun: "«zavisannya» reform bude najstrashnishim dlya ukraїni, ix neobxidno zavershuvati" [S. Teleshun: The "hangover" of reforms will be the most terrible for Ukraine, they must be completed"]. Ukrinform. Retrieved from URL (in Ukrainian).

9. Teleshun S., Rejterovich I., Vpliv finansovo-politichnix grup na priynyattya strategichnix rishen u sferi politiki ta ekonomiki: ukraїnski realii [Influence of financial-political groups on making strategic decisions in the field of politics and economy]. Kyiv – 2008. - 151 p.

10. Cyupin B. Superbagatii spakovuyut zemlyu [Superich Packing the Earth]. Ukraїnskiy tizhden. – 2011. - № 3 (208). – 21-27 zhovtnya. – P. 40-43.

11. Armstrong S. The Super-rich Shall Inherit the Earth : The New Global Oligarchs and How They-re Taking Over Our World / Stephen Armstrong. – London : Constable and Robinson, 2010. – 242 p.

12. An economy for the 1% // Oxfam briefing paper, 18 January 2016. Retrieved from URL (in English).

13. Auyero J. The Logic of Clientelism in Argentina: An Ethnographic Account // Latin American Research Review. – 2001, - №3. – P. 55-81.

14. Fukuyama F: What is Corruption? // Against Corruption: a collection of essays. Retrieved from URL (in English)

15. Huruh Rich List Series 2010 // Hurun Research Institute. Retrieved from URL (in English). Mauro P., The Persistence of Corruption and Slow Economic Growth / P. Mauro // IMF Staff Papers. – 2004. – Vol. 51, № 1. Retrieved from URL (in English).

16. Teleshun S. Ukraine Through the Prism of Geopolitical Challenges: Analytical Aspect // Polish Journal of Political Science. Retrieved from URL (in English).pt

17. The party winds down. The Economist. Retrieved from URL (in English).

УДК 314.74

Віра Троян, Наталія Таран

ФУНКЦІОНУВАННЯ АКАДЕМІЧНИХ І ДОСЛІДНИЦЬКИХ МЕРЕЖ ЯК ПРИКЛАДИ КОНСОЛІДАЦІЇ НАУКОВЦІВ УКРАЇНИ ТА ДІАСПОРИ

Анотація. У статті йдеться про те, що використання потенціалу наукової діаспори є одним із сучасних підходів до модернізації та інтегрування в світовий науковий простір наукових систем багатьох країн, зокрема і посттоталітарних, у яких трансформація суспільного ладу супроводжується зниженням фінансування науки, скороченням науково-технічної галузі та виїздом перспективних молодих вчених в дослідницькі центри багатших країн. Такі негативні тенденції впродовж багатьох років притаманні українській науці, що засвідчено низкою досліджень

Авторками розглянуто роль співробітництва з науковою діаспорою як чинника консолідації високофахового українства. Проаналізовано діяльність Української Академічної Міжнародної Мережі та наведено приклади кращих практик наукової співпраці. Наголошено на важливості залучення інтелектуального потенціалу наукової діаспори до процесів реформування і розвитку освіти та науки в Україні.

Ключові слова: наукова діаспора, Українська Академічна Міжнародна Мережа, наукове співробітництво, консолідація українства.

Troyan Vira, Taran Nataliya

FUNCTIONING OF ACADEMICAL AND RESEARCH NETWORKS AS EXAMPLES OF SCIENTISTS' CONSOLIDATION OF UKRAINE AND DIASPORA

Abstract. The article analysed the use of the potential of the scientific diaspora is one of the modern approaches to the modernization and integration into the world scientific space of the scientific systems of many countries, including post-totalitarian, in which the transformation of the social system is accompanied by a decrease in the financing of science, the

reduction of the scientific and technical branch and exit promising young scientists into research centers of richer countries. Such negative tendencies for many years are inherent in Ukrainian science, as evidenced by a number of studies.

The authors considered the role of cooperation with the scientific diaspora as a factor in the consolidation of high-ranking Ukrainians. The activity of the Ukrainian Academic International Network is analyzed and examples of best practices of scientific cooperation are presented. The importance of attracting the intellectual potential of the scientific diaspora to the processes of reforming and developing education and science in Ukraine is emphasized.

It is concluded that the list of best practices of scientific cooperation initiated by our scientific diaspora testifies to its desires and possibilities to contribute to the development of science and education in Ukraine and to promote their inclusion in the European and world research field. Given the current difficult financial situation in the country, this contribution can be a powerful determinative stimulus to ensure further reform and development of the country's economic and intellectual environments. Functioning of academic networks created by academics unites scientists in Ukraine and beyond, and is an example of the consolidation of high-class Ukrainians in general.

The role of cooperation with scientific diaspora as consolidation factor of highly professional Ukrainians is discussed in the article. Activity of the Ukrainian Academic International Network is analysed and the examples of best practices of research cooperation are presented. The emphasis is put on the importance of attraction of scientific diaspora intellectual potential to reforming and development of education and science in Ukraine

Keywords: scientific diaspora, The Ukrainian Academic International Network, research cooperation, Ukrainian's consolidation

Використання потенціалу наукової діаспори є одним із сучасних підходів до модернізації та інтегрування в світовий науковий простір наукових систем багатьох країн, зокрема і посттоталітарних, у яких трансформація суспільного ладу супроводжується зниженням фінансування науки, скороченням науково-технічної галузі та виїздом перспективних молодих вчених в дослідницькі центри багатших країн. Такі негативні тенденції впродовж багатьох років притаманні українській науці, що засвідчено низкою досліджень, в яких брала участь і наша організація [1]. За статистичними даними, впродовж останніх 25 років кількість науково-дослідних організацій скоротилася з 1344 до 978, а кількість науковців – з 313079 до 63864 осіб, окрім того, різко впала популярність наукової кар'єри [2]. Водночас за ці роки в закордонних дослідницьких центрах зміцніла, утвердилася і активно переймається проблемами науково-освітньої галузі в Україні наша наукова діаспора, що, наприклад, проявилось у протесті понад 140 вчених, які працюють в університетах і промислових компаніях Західної Європи, Канади і США, проти інтеграції захоплених українських інституцій в російську наукову систему [3].

Важливим механізмом залучення вчених діаспори до наукових досліджень у власних країнах у наш час є формування академічних та дослідницьких мереж, що стало можливим завдяки інтенсивному розвитку інформаційних технологій. Зазначимо, що нами раніше узагальнено світовий досвід співробітництва з науковою діаспорою і створено одну з перших контактних інформаційних мереж [1], однак в той час ми не змогли добитися підтримки державних структур для забезпечення її ефективного використання і розвитку. Зараз ситуація, нарешті, кардинально змінилася, оскільки на порядку денному роботи уряду постала нагальна необхідність реформування освітньої та наукової галузей. Очевидно, що для успішності цього процесу важливого, а в плані експериментальних наук - і вирішального значення набуває розширення контактів з нашими вченими,

що працюють за кордоном. Свідченням того, що теперішня українська влада розуміє таку необхідність, є планування Міністерством освіти та науки проведення Конгресу української наукової діаспори в травні 2018 р, у дні святкування 100-річчя Національної Академії наук України. Сподіваємося, що це сприятиме налагодженню нових зв'язків між ученими і їх ефективному співробітництву. Водночас у плані організації такого форуму важливо оглянути активність окремих контактів та мереж, які вже напрацьовані на теперішній час, що і є метою даної статті.

Насамперед привертає увагу функціонування Української Академічної Міжнародної Мережі (The UKRAINE Network) та Німецько-українського Академічного Товариства, створених на початку 2016 р за ініціативи науковців українського походження, що живуть і працюють у Німеччині [14]. Аналіз діяльності Мережі за минулий період свідчить про її досить потужний організаційний потенціал, зокрема в плані роботи з науковою молоддю, яка ведеться переважно за двома напрямками. Перший із них – це літні школи, семінари, конференції, панельні дискусії та лекції вчених Німеччини і України. Тематика цих заходів стосується комп'ютерних, правничих наук, біомедицини, мікробіології, біотехнології, економіки, обговорення перспектив для молоді в освіті та науці, правил написання заявок на гранти та низки інших тем. Кількість учасників, які беруть участь у заходах, різна - від понад десяти до понад ста, інформація про їх перебіг регулярно і детально висвітлюється у Вісниках Мережі (The UKRAINE Network Newsletter [14]), тому тут ми опишемо лише деякі з них.

Зокрема, прикладом широкого освітнього і наукового заходу можна вважати школу з імунотерапії пухлин, проведену професором Віктором Уманським у Національному медичному університеті імені О.О.Богомольця в м. Києві в партнерстві зі стипендіальною програмою «Завтра.UA» [10, №6, с.7]. Мета школи – сприяти підвищенню теоретичних і практичних знань українських медиків – як студентів, так і лікарів. Окрім

того, один із студентів отримав можливість стажування у Німецькому Центрі досліджень раку.

Цікавою також була Міжнародна конференція в Ессені на тему «Друзі чи вороги трансформації? Економічна еліта України в історичній та порівняльній перспективах», яка відбулася під керівництвом професора Матіаса Еппле та наших молодих вчених Оксани Гус і Олександри Криштапович. Доповіді стосувалися аналізу бізнесової активності в Україні, моральної ідентичності бізнес-магнатів, олігархату, економічного співробітництва з ЄС [11, с.2]. У рамках проекту Програми Академічних обмінів Німеччини «Діалог Схід-Захід 2017» у Київському національному університеті імені Шевченка за співпраці з університетом імені Генріха Гайне міста Дюссельдорф відбувся тижневий курс навчання для студентів-правників Києва, Одеси, Львова та Запоріжжя [11, с.7]. Мережа активно популяризує і заходи у сфері гуманітарних наук, наприклад, міжнародні літні школи «Viadrinum», де розглядають питання історії, культури, політики країн Східного партнерства, чи школи «Українська мова та українознавство», тематика якої спрямована на розвиток і поширення української мови. Активні заходи з цього питання проводить д-р Олеся Лазаренко, як, наприклад, організація лекції для співробітників Посольства України на тему «Українська мова в Німеччині: від суботніх шкіл до університетських студій. Історія, розвиток, сучасний стан» [10]. В межах року української мови в Німеччині заплановано проведення семінару «Українська мова як іноземна»

Прикладом невеликого за кількістю учасників, але надзвичайно важливого для молодих українських науковців заходу, була Перша німецько-українська літня школа з академічного підприємництва в галузі наук про життя, де розглянуто питання трансферу технологій і комерціалізації наукових результатів [12, с.12]. У травні 2017 р в Одесі відбулася конференція випускників Програми Німецького бізнесу для України, яка фінансується Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини і реалізується Комітетом з економічних відносин у Східній Європі та Українською торгово-промисловою палатою [7].

Другий напрямок активної роботи Мережі – щорічні конкурси аспірантів, які або виконують наукові дослідження в закордонних університетах, або тематика дисертаційних робіт яких пов'язана з Україною. Вражає різноманітність досліджень молодих авторів. Так, цьогорічні фіналісти лучанин Олександр Ягенський (перше місце) і львів'янка Наталія Корній (третє місце) виконали роботи в галузі молекулярної біології та біомедицини, одеситка Марина Рабінович – в галузі юриспруденції, німецький аспірант Мартин Роде досліджував діяльність Наукового Товариства імені Тараса Шевченка з відвіданням архівів Львова, Тернополя, Чернівців, Києва; наукова робота киянина Богдана

Токарського (друге місце) з Кембриджського університету має тему «Поезія становлення: дослідження особистості у палімпсестах Василя Стуса», а дисертація іншого киянина, Івана Воротягіна, стосувалася статичних та динамічних властивостей феродинамічних плівок, тобто перебуває на стику фізико-технічних проблем [12, с.2]. Усім фіналістам було вручено видану в Україні і перекладену на англійську мову із залученням діаспори книгу «Нехай не гасне світ науки!» (всілів П.Куліша) авторства фізика Василя Шендеровського, у якій зібрано інформацію про вчених-українців, що зробили значний внесок у розвиток світової науки. Оплату дорожніх витрат фіналістів забезпечила фірма Global Business Management університету Аусбурга, а грошові премії переможцям, як і на торішньому конкурсі, надала біотехнологічна компанія Nomad Bioscience GmbH, очолювана членом Товариства професором Юрієм Глебою. До підтримки конкурсу долучилося також Посольство України в Німеччині.

Робота Мережі розширюється, про що свідчить аносований на початок грудня 2017 р Німецько-український Форум молодих дослідників, який складатиметься з двох етапів – відвідання делегації вчених університетів і науково-дослідних інститутів Києва, Харкова і Львова та поїздка відібраної групи дослідників, зацікавлених у співробітництві з вченими Німеччини, до Берліна з організацією тренінгів по написанню грантів та ознайомленню з можливими партнерськими дослідницькими центрами [12].

Треба відзначити, що організація наукових поїздок буде вже другим подібним заходом, оскільки у травні 2017 р делегація наших вчених, що працюють у Німеччині, Великобританії та США, приїжджала до Києва з науковим візитом. Було проведено дві зустрічі: перша із них – це міні-симпозіум під назвою « Дослідження, технологічні розробки та реформи в Україні: якою може бути спільна основа для майбутнього співробітництва» [6] за підтримки Інституту математики НАНУ і Ради молодих вчених, а друга – семінар «Наука об'єднує: посилення взаємодії між дослідниками України та науковою діаспорою», організований НАНУ і підтриманий проектом «Мережа науково-технічного співробітництва між країнами Східного партнерства – EaP PLUS» Програми Горизонт 2020 [13]. Програма зустрічей включала наукові доповіді як приїжджчих, так і українських учених, презентації окремих дослідницьких установ та проектів, дискусії щодо можливостей подальшого співробітництва тощо.

Підтримуються і розвиваються двосторонні наукові зв'язки. Так, з 2007 р. працює Проект французько-українського співробітництва в галузі ядерної фізики, за цей час проведено 6 семінарів та симпозіумів для вчених у Франції та Україні [5]. Посилюється наукове співробітництво з вченими Канади: українсько-канадська дослідницька мережа оголосила про запрошення на 12-тижневе

стажування у літній період в університетах Канади студентів з України [12, с.7].

Важливе значення для України має міжнародне співробітництво в аграрній галузі, яке впродовж багатьох років відбувається в межах грантів Фонду цивільних досліджень та розвитку США, зокрема зараз такі проекти виконують науковці Київського, Львівського та окремих американських університетів, де працюють вчені з України. На наступні три роки Інститутом розвитку сільського господарства країн перехідного періоду (м. Галле, Німеччина) заплановано створення Міжнародного центру компетенції з великомасштабного сільського господарства [9]. У цьому проєкті задіяно 10 країн, у тому числі дві українські організації, керівник проєкту – д-р Тарас Гагалюк

Формуються Мережі випускників та Товариства прихильників окремих університетів чи навчальних закладів, метою яких є підтримка розвитку української освіти. Зокрема, про початок своєї діяльності оголосила швейцарська неприбуткова організація «Фонд Випускників України» [4].

Наші закордонні науковці продовжують активно відгукуватися на події, що відбуваються в Україні. Недавно Українська Медична Асоціація Об'єднаного Королівства Великобританії та Північної Ірландії заявила про підтримку запроваджуваної у нас реформи охорони здоров'я, до якої приєдналися Організація українських жінок та Українська скаутська організація у Великобританії, а також Лондонський Євромайдан [8].

Ще один важливий напрямок діяльності нашої наукової діаспори - розповсюдження інформації про здобутки і нагороди українських вчених, відзначення ювілейних дат видатних науковців, оголошення про конференції, конкурси, грантові пропозиції, наукові новини з України, варіанти можливостей для співпраці та презентації результатів наявного співробітництва між університетами чи науковими закладами. Все це широко представлено в цитованому вище Віснику Української Академічної Міжнародної Мережі, випуски котрого можна переглянути на її сторінці в інтернеті [14].

Наведений перелік кращих практик наукового співробітництва, ініційованих нашою науковою діаспорою, свідчить про її бажання і можливості зробити свій внесок у розвиток науки та освіти в Україні і сприяти включенню їх в європейське та світове дослідницьке поле. Враховуючи теперішню складну фінансову ситуацію в країні, цей внесок може бути потужним визначальним стимулом для забезпечення подальшого реформування і розвитку економічного та інтелектуального середовищ держави. Функціонування створених науковцями академічних мереж об'єднує вчених в Україні та поза її межами і є прикладом консолідації високофахового українства загалом.

1. Вавілова І., Ісакова Н., Олійник М. та ін. Наукова еміграція в Україні упродовж 1991-2000 рр.

порівняльний та соціологічний аспекти // Інформаційний бюлетень Українського Міжнародного комітету з питань науки та культури при Національній Академії наук України. – 2002. – №14. – С.19-52.

2. Жабін С, Казьміна О. Молоді науковці: соціальний стан та умови праці в Національній Академії наук України // С.Жабін, О.Казьміна. – [Електронний ресурс], Режим доступу: commons.com.ua/uk/molodi-naukovci-ukrayini/

3. Таран Н., Троян В. Українська наукова діаспора: нові виклики // Українознавчий альманах. – 2016.- В.19.- С.90-93.

4. <http://alumnifund.org/en>

5. .. <https://dt.ua/SCIENCE/vektor-visokih-energiy-.html>

6. <https://sites.google.com/site/minisymposium14may2017/home>

7. <https://www.alumniportal-deutschland.org/.../alumni-konfer..>

8. . <https://www.facebook.com/roman.cregg>

9. <https://www.iamo.de/en/press/press-releases/article/international-competence-center-on-large-scale-agriculture-to-be-established-at-iamo/>

10. The UKRAINE Network Newsletter. - 2016. - N 1 - С.7

11. . Там же. - 2017. - N 9/10/- С.2; С.7

12. Там же. - 2017. - N 11 - С.7; С.12

13. www.nas.gov.ua/UA/Messages/news/Pages/View.aspx?MessageID=3139

14. www.ukrainet.eu

References

1. Vavilova I., Isakova N., Olijnik M., Naukova emigraciya v ukraini uprodovzh 1991-2000 rr. porivnyalnij ta sociologichnij aspekti [Scientific emigration in Ukraine during 1991-2000 comparative and sociological aspects]. Informacijnij byuleten ukraïnskogo mizhnarodnogo komitetu z pitan nauki ta kulturi pri nacionalnij akademii nauk ukraïni. – 2002. – №14. – P.19-52. (in Ukrainian).

2. Zhabin s, Kazmina o., Molodi naukovci: socialnij stan ta umovi praci v nacionalnij akademii nauk ukraïni [Young Scientists: Social Status and Working Conditions at the National Academy of Sciences of Ukraine]. Article. Retrieved from URL (in Ukrainian).

3. Taran N., Troyan V., Ukraïnska naukova diaspora: novi vikliki [Ukrainian Science Diaspora: New Challenges]. Ukraïnoznavchij almanax. – 2016.- v.19.- p. 90-93. (in Ukrainian).

4. <http://alumnifund.org/en>

5. <https://dt.ua/SCIENCE/vektor-visokih-energiy-.html>

6. <https://www.alumniportal-deutschland.org/.../alumni-konfer..>

7. <https://www.facebook.com/roman.cregg>

8. <https://www.iamo.de/en/press/press-releases/article/international-competence-center-on-large-scale-agriculture-to-be-established-at-iamo/>

9. <https://www.iamo.de/en/press/press-releases/article/international-competence-center-on-large-scale-agriculture-to-be-established-at-iamo/>

10. The UKRAINE Network Newsletter. - 2016. - N 1 - P.7

11. The same . - 2017. - N 9/10/- P.2; P.7.

12. The same . - 2017. - N 9/10/- P.7; P.12.

13. www.nas.gov.ua/UA/Messages/news/Pages/View.aspx?MessageID=3139

14. www.ukrainet.eu

УДК 101.1:316.314.743

Тетяна Цимбал

КОНСОЛІДАЦІЯ УКРАЇНЦІВ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МІГРАЦІЇ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Анотація. У статті розглянуто проблему внутрішньої міграції в умовах гібридної війни в сучасній Україні. Подається авторське розуміння сутності та способів вирішення комплексу проблем, породжених переселенням людей з тимчасово окупованих територій. Доведено, що внутрішню міграцію, як і зовнішню, породжує стан знекоріненості людини, який є наслідком певних об'єктивних і суб'єктивних причин, найжахливішою з яких є війна. Охарактеризовано кількісний і якісний склад внутрішньо переміщених осіб в сучасній Україні, а також визначено причини вибору певного вектора переміщення. Встановлено основні проблеми внутрішніх мігрантів, оцінено можливості їхнього вирішення та визначено провідних агентів надання допомоги. З'ясовано, що загалом процес переселення громадян з тимчасово окупованих територій України відбувається без значних конфліктів, а українці гідно відповідають на виклики внутрішньої міграції. Підкреслено, що гібридна війна породжує ряд проблем, але й відкриває можливості консолідації і солідаризації українського суспільства.

Ключові слова: внутрішньо переміщені особи, волонтерська діяльність, окуповані території, солідарність.

Tetiana Tsymbal

CONSOLIDATION OF UKRAINIANS IN RESPONSE TO THE CHALLENGES OF INTERNAL MIGRATION IN TERMS OF A HYBRID WAR.

Abstract. The article deals with the problem of internal migration in the conditions of hybrid war in modern Ukraine. It is affirmed that the problem of migration is one of the tests for Ukrainian society on the ability of consolidation. The complex of problems generated by the resettlement of people from temporarily occupied territories is outlined and the author's understanding of their essence and the ways of solving is given. It has been proved that internal migration, as well as external, caused by the state of human depersonalization, which is the result of certain objective and subjective reasons, the most terrible of which is the war. The quantitative and qualitative composition of internally displaced persons in modern Ukraine, types of displacements, and also the reasons for choosing a certain vector of movement are determined. The gender imbalance of internal migration and its causes were revealed. The main problems of internal migrants are identified, namely: the search for housing, employment and integration into the new socio-cultural environment. In estimated the possibilities of solving the above-mentioned problems and determined the leading help agents are determinate. It is emphasized that in the process of resettlement and arrangement in a new place the state plays a minor role. The leading role belongs to volunteers and public organizations. It is revealed that in general the process of resettlement of citizens from temporarily occupied territories of Ukraine takes place without significant conflicts, and Ukrainians are adequately responding to the challenges of internal migration. It was emphasized that the hybrid war raises a number of problems, but also opens up the possibility of consolidation and solidarity of Ukrainian society. Direct communication of people from different regions destroys stereotypes and promotes the integration of Ukrainians. The accent is on redefining the citizens' attitude towards Ukrainian statehood, state independence and national-state symbols. It is established that the degree of consolidation is growing in crisis conditions, and in the current situation in Ukraine, consolidation also implies unity with other countries that support the civilizational choice of our Motherland.

Key words: internally displaced persons, volunteering, occupied territories, solidarity.

Серед багатьох проблем, породжених російською агресією проти України, окупацією Криму та окремих районів Донецької і Луганської областей, особливе місце займає внутрішня та зовнішня міграція українців та її наслідки, у тому числі – проблема національної та культурної ідентичності, соціально-економічні проблеми тощо. Проблеми внутрішньої міграції, на наш погляд, є одним із випробувань українського суспільства на здатність до консолідації. Власне останньому аспекту і присвячена дана стаття, в якій пропонується досвід осмислення внутрішньої міграції в умовах гібридної

війни. Наукова новизна запропонованого підходу полягає в тому, що феномен внутрішньої міграції розглядається нами в контексті авторської концепції буттєвого вкорінення людини [7]. Сучасна внутрішня міграція українців підтверджує нашу тезу щодо головного фактору міграції взагалі як втрати людиною буттєвого коріння, або знекорінення, яке відбувається внаслідок деяких суб'єктивних (екзистенційних) та об'єктивних (соціально-політичних, економічних) причин. Саме стан знекоріненості веде особу до ухвалення рішення про виїзд зі звичного середовища, з території малої